

«ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

16 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

1. Τι είναι ο Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας (ΕΤΚ) και γιατί χρειάζεται να αλλάξει;

Ο Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας είναι ο νόμος που καθορίζει πώς λειτουργούν τα τελωνεία στη χώρα μας. Ρυθμίζει τι ισχύει για εισαγωγές, εξαγωγές, φόρους και ελέγχους στα σύνορα, καθώς και τις υποχρεώσεις των πολιτών και επιχειρήσεων.

Τέθηκε σε ισχύ πριν από 24 χρόνια και εκ των πραγμάτων είναι αναχρονιστικός. Η αναμόρφωση των διατάξεων είναι αναγκαία προκειμένου να συνάδει με τον Ενωσιακό Τελωνειακό Κώδικα.

Το νέο σχέδιο Νόμου στοχεύει στη διαφάνεια, στην πλήρη ψηφιοποίηση των τελωνειακών διατάξεων και στην απλούστευση των διαδικασιών εκτελωνισμού για κάθε πολίτη και επιχείρηση.

2. Τι αλλάζει στις συναλλαγές με τα Τελωνεία;

-Χρήση ψηφιοποιημένης ιδιόχειρης υπογραφής του ελεγκτή και του ελεγχόμενου, κατά τη διενέργεια του τελωνειακού ελέγχου για επίτευξη μεγαλύτερης ασφάλειας και επιτάχυνση ολοκλήρωσης της διαδικασίας ελέγχου.

-Ηλεκτρονική κοινοποίηση πράξεων επιβολής προστίμου.

-Επέκταση του Ενιαίου Κεντρικού Μητρώου καπνού και βιομηχανοποιημένων καπνών και σε όσους παράγουν, εισάγουν και διακινούν στην εσωτερική αγορά ηλεκτρονικά τσιγάρα ή ηλεκτρικά θερμαινόμενα προϊόντα καπνού

- Πρόσβαση των τελωνειακών αρχών στα πληροφοριακά συστήματα των άλλων διωκτικών αρχών , κατόπιν σύναψης πρωτοκόλλων συνεργασίας με αυτές.

-Δυνατότητα διεύρυνσης ωραρίου λειτουργίας τελωνείων , κατόπιν ψηφιακής αίτησης, για τη διευκόλυνση του εμπορίου

-Αυστηροποίηση προστίμων

3. Πόσο ευέλικτο είναι το διευρυμένο ωράριο;

Η εκτέλεση τελωνειακών εργασιών και διατυπώσεων διενεργείται από τις τελωνειακές αρχές κατά τις εργάσιμες ημέρες και ώρες λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών. Οι τελωνειακές αρχές που λειτουργούν σε χερσαία συνοριακά σημεία εισόδου - εξόδου, καθώς και οι τελωνειακές αρχές των Διεθνών Αερολιμένων και Λιμένων για τις αίθουσες επιβατών λειτουργούν σε εικοσιτετράωρη βάση.

Οι Προϊστάμενοι των τελωνειακών αρχών μπορούν να επιτρέπουν, μετά από ψηφιακή αίτηση και με δαπάνες του ενδιαφερομένου, την εκτέλεση τελωνειακών εργασιών και διατυπώσεων, πέραν του ωραρίου λειτουργίας των Τελωνειακών Αρχών ή και εκτός του τελωνειακού καταστήματος .

4. Τι πρόστιμα επιβάλλονται σε περιπτώσεις μη αποδοχής δηλωθείσας συναλλακτικής αξίας;

Το μέτρο αφορά την ποινή επί μη αποδοχής δηλωθείσας συναλλακτικής αξίας και επιβάλλεται πρόστιμο 100% επί της διαφοράς των επιβαρύνσεων (δασμοί, φόροι κ.λπ.) μεταξύ δηλωθείσας και προσδιορισθείσας αξίας.

Το πρόστιμο δεν μπορεί να είναι κάτω των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ ανά τελωνειακό παραστατικό.

Επιβάλλεται ανεξάρτητα:

-από την εφαρμογή μηδενικού δασμού ή απαλλαγών ή

από παράλληλες παραβάσεις (π.χ. λαθρεμπορία).

5. Πώς θα λειτουργεί το Ψηφιακό Σύστημα Παρακολούθησης Επαγγελματικών Οχημάτων και Εμπορευματοκιβωτίων;

Με σκοπό την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και την τελωνειακή και φορολογική συμμόρφωση, συστήνεται στην ΑΑΔΕ Σύστημα Παρακολούθησης Επαγγελματικών Οχημάτων και Εμπορευματοκιβωτίων. Το Σύστημα αυτό που θα υπάρχει σε χερσαία και θαλάσσια συνοριακά σημεία, σε σταθμούς διοδίων και κατά τόπους στις εθνικές οδούς, θα λειτουργεί και θα είναι διασυνδεδεμένο με ένα σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό (Σταθερά και κινητά συστήματα ακτινοσκόπησης (X-RAYS) τύπου BACKSCATTER, κινητές μονάδες ελέγχου με κάμερες συστήματος αυτόματης αναγνώρισης πινακίδων οχημάτων (A.L.P.R.), μηχανήματα έκδοσης και ανάγνωσης καρτών εισόδου-εξόδου, αυτόματες μπάρες ελέγχου διέλευσης σημείων εισόδου-εξόδου σε τελωνεία/λιμάνια κ.α.).

6. Με ποιον τρόπο αυστηροποιούνται τα πρόστιμα για παραβάσεις στη διάθεση και διακίνηση καυσίμων και για ποιους λόγους;

Αυστηροποιείται το πλαίσιο προστίμων και κυρώσεων για παραβάσεις των μέτρων δέουσας επιμέλειας όσον αφορά στη διάθεση και διακίνηση ενεργειακών προϊόντων (καυσίμων στα πρατήρια κλπ). Τα πρόστιμα τριπλασιάζονται ενώ παράλληλα, εισάγεται για πρώτη φορά η έννοια της υποτροπής .

-Σε περίπτωση μη ενημέρωσης της ΑΑΔΕ το πρόστιμο αυξάνεται από 15.000 ευρώ που είναι σήμερα στις 45.000 ευρώ ανά πρατήριο.

-Σε περίπτωση μη διακοπής διάθεσης καυσίμων, τότε το πρόστιμο ανέρχεται σε 15.000 ευρώ ανά παραστατικό που εκδόθηκε και 45.000 ευρώ ανά πρατήριο. Η παλιά πρόβλεψη προβλέπει 5.000 ευρώ και 15.000 ευρώ αντίστοιχα.

-Σε περίπτωση μη απόσυρσης εξοπλισμού, τότε το πρόστιμο ανέρχεται σε 90.000 ευρώ ανά πρατήριο από 30.000 ευρώ που είναι σήμερα.

Οποιαδήποτε νέα παράβαση λαμβάνει χώρα εντός 3 ετών από την κοινοποίηση της αρχικής καταλογιστικής πράξης, επισύρει ποινές διπλασιασμού του προστίμου. Σε περίπτωση νέας υποτροπής απαγορεύεται η διάθεση καυσίμων για 6 μήνες σε όλα τα συνεργαζόμενα πρατήρια.

7. Τι αλλάζει στο καθεστώς λειτουργίας του ΟΠΕΚΕΠΕ;

Με το νομοσχέδιο αυτό ξεκινά η ενσωμάτωση των λειτουργιών του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ. Εφεξής παρέχεται στην ΑΑΔΕ άμεση, πλήρης και απρόσκοπτη πρόσβαση σε δεδομένα, στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ που αφορούν, μεταξύ άλλων, στη διαχείριση ευρωπαϊκών πιστώσεων, στη στελέχωση του ανθρώπινου δυναμικού, στην ανάληψη, στον έλεγχο, στη διαχείριση και στις διαδικασίες πληρωμής των οικονομικών υποχρεώσεων, στον έλεγχο και εκκαθάριση των πάσης φύσεως δαπανών, στην εκτέλεση των προμηθειών κλπ. Η μη εκπλήρωση ή πλημμελής εκπλήρωση των παραπάνω υποχρεώσεων από τους υπόχρεους φορείς, πέραν των κειμένων πειθαρχικών κυρώσεων, όπου αυτές εφαρμόζονται, επισύρει σε βάρος των υπόχρεων την επιβολή προστίμου από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ ανά παράβαση.

Με την ενσωμάτωση των λειτουργιών του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ στόχος είναι η καλύτερη εξυπηρέτηση των αγροτών και ταυτόχρονα η διαφάνεια και η λογοδοσία με την αναβάθμιση των διαδικασιών πλωμών, την ανάπτυξη νέων ψηφιακών υπηρεσιών, την ενίσχυση του εσωτερικού ελέγχου, τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων ΟΠΕΚΕΠΕ και ΑΑΔΕ, τον πολλαπλασιασμό των ελέγχων με χρήση σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων και την τυποποίηση και πιστοποίηση των διαδικασιών.

Υπενθυμίζεται ότι με απόφαση της Κυβέρνησης η ενσωμάτωση των λειτουργιών του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ θα ολοκληρωθεί σταδιακά έως το 2ο εξάμηνο του 2026.

8. Γιατί η Κυβέρνηση προχωρά στην ενσωμάτωση του ΣΔΟΕ στην ΑΑΔΕ;

Η ενσωμάτωση του ΣΔΟΕ στην ΑΑΔΕ ενοποιεί και ενισχύει τους φορολογικούς ελέγχους. Η διενέργεια των ελέγχων περνά στην ΑΑΔΕ, η οποία έχει κατακτήσει την αξιοπιστία της και έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη των πολιτών. Επίσης, το έμπειρο ανθρώπινο δυναμικό, οι αρμοδιότητες, τα αρχεία, τα περιουσιακά στοιχεία και ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του ΣΔΟΕ μεταφέρονται στην ΑΑΔΕ. Η ενοποίηση των ελεγκτικών μηχανισμών με στόχο τον εντοπισμό της διακίνησης «μαύρου» χρήματος του οικονομικού εγκλήματος, της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου είναι αυτονόητη πράξη που έχει ως στόχο την ενίσχυση και τη «θωράκιση» των ελέγχων, αποδεσμεύοντάς τους από την εκάστοτε πολιτική εξουσία.

9. Τι αλλάζει στον τρόπο πληρωμής των ενοικίων;

Με το σχέδιο νόμου θεσπίζεται η υποχρεωτική πληρωμή των μισθωμάτων μέσω τραπεζικού λογαριασμού. Σε περίπτωση που ο μισθωτής δεν καταβάλλει το ενοίκιο μέσω τραπεζικού λογαριασμού, τότε αποκλείεται για τη μίσθωση αυτή από παντός είδους ευεργέτημα (όπως πχ την επιστροφή ενοικίου). Το μίσθωμα που δεν έχει καταβληθεί ηλεκτρονικά από νομικό πρόσωπο δεν λογίζεται ως εκπιπτόμενη επιχειρηματική δαπάνη. Τέλος, ο εκμισθωτής στην περίπτωση αυτή χάνει την έκπτωση ποσοστού 5% επί του εισοδήματος από το ακίνητο για δαπάνες συντήρησης που προβλέπεται για όλα τα φυσικά πρόσωπα/εκμισθωτές.

10. Τι είναι το Μητρώο Ιδιοκτησίας και Διαχείρισης Ακινήτων (Μ.Ι.Δ.Α) και πώς θα λειτουργεί στη πράξη;

Το Μητρώο Ιδιοκτησίας και Διαχείρισης Ακινήτων (Μ.Ι.Δ.Α.) που συστήνεται στην ΑΑΔΕ θα αποτελέσει ουσιαστικά το «ψηφιακό μάτι» της Πολιτείας για κάθε ακίνητο. Μέσα από τη διαλειτουργικότητα των βάσεων δεδομένων του Κτηματολογίου, του ΔΕΔΔΗΕ, της ΑΑΔΕ και άλλων φορέων θα καταστεί εφικτή η διασύνδεση του συνόλου των πληροφοριών και των δεδομένων που αφορούν στην ιδιοκτησία και στην διαχείριση των ακινήτων (ενοίκια, επιφάνεια, χρήση κλπ). Θα δημιουργηθεί ουσιαστικά ένας ατομικός φάκελος για κάθε ακίνητο. Το νέο Μητρώο θα συμβάλει στην ακριβή και ολοκληρωμένη απεικόνιση όλων των δεδομένων που αφορούν τα ακίνητα και θα συμβάλλει περαιτέρω στον περιορισμό της φοροδιαφυγής.

11. Υπάρχουν αλλαγές στα πρόστιμα που αφορούν τη διακίνηση αγαθών χωρίς παραστατικά;

Τα πρόστιμα δεκαπλασιάζονται σε περιπτώσεις διακίνησης αγαθών χωρίς την ύπαρξη των απαιτούμενων ψηφιακών παραστατικών. Συγκεκριμένα, επιβάλλεται πρόστιμο 5.000 ευρώ, ανά φορολογικό έλεγχο, αν είναι υπόχρεος τήρησης απλογραφικού λογιστικού συστήματος, και 10.000 ευρώ, ανά φορολογικό έλεγχο, αν είναι υπόχρεος τήρησης διπλογραφικού λογιστικού συστήματος. Η πρόβλεψη αυτή έρχεται να προστεθεί στην έναρξη υποχρεωτικής εφαρμογής του ψηφιακού δελτίου αποστολής αλλά και στη σταδιακή επέκταση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης που κρίνονται ως απαραίτητα ψηφιακά εργαλεία για τον περαιτέρω περιορισμό της φοροδιαφυγής.

12. Πώς μπορούν μέτοχοι και διαχειριστές εταιριών με οφειλές στο δημόσιο να μεταβιβάσουν περιουσιακά τους στοιχεία;

Στο νομοσχέδιο υπάρχει πρόβλεψη προκειμένου διαχειριστές, σύμβουλοι, μέτοχοι και μέλη εταιριών να έχουν δυνατότητα να εκδίδουν φορολογική ενημερότητα χωρίς παρακράτηση στο τίμημα και να προβαίνουν σε πωλήσεις ή γονικές παροχές και δωρεές των ακινήτων

τους, ακόμα και όταν η εταιρεία με την οποία συνδέονται έχει οφειλές προς το Δημόσιο. Αυτό θα ισχύει εφόσον πληρούνται δύο όροι:

-Η εταιρεία να έχει διευθετήσει όλα τα χρέη της (π.χ. από ΦΠΑ κ.λπ.), δηλαδή είτε να τα έχει εντάξει σε ρύθμιση την οποία πρέπει και να την τηρεί, είτε τα χρέη αυτά να τελούν σε αναστολή, βάσει νόμου ή δικαστικής απόφασης ή απόφασης της Διεύθυνσης Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών της ΑΑΔΕ.

-Τα ίδια τα πρόσωπα που θέλουν να μεταβιβάσουν δικό τους ακίνητο να μην έχουν εταιρική ή μετοχική συμμετοχή στην εταιρεία (νομικό πρόσωπο ή οντότητα) ή αυτή να είναι εξαιρετικά περιορισμένη, δηλαδή κάτω από 5% για οποιαδήποτε μη εισηγμένη εταιρεία και κάτω από 0,5% αν αυτή είναι εισηγμένη).

Η διάταξη ανοίγει το δρόμο για μεταβιβάσεις ακινήτων ακόμα και στην περίπτωση που αυτά τα φυσικά πρόσωπα (μέλη διοίκησης ή εταιρειών) συνδέονται με εταιρική συμμετοχή άνω του 5% με εταιρείες οι οποίες χρωστούν στο Δημόσιο.

Το ποσοστό παρακράτησης που θα επιβάλλει το Δημόσιο μειώνεται σε 7%, αντί για 70%. Βασική προϋπόθεση όμως γι' αυτό είναι ότι, εκτός από το να έχει τακτοποιήσει τα χρέη της η εταιρεία, το Δημόσιο θα ζητά, επιπλέον, ως εξασφάλιση είσπραξης να βάλει ο πωλητής υποθήκη σε άλλο ακίνητό του, η αξία του οποίου θα καλύπτει το εναπομείναν ποσό (από το 7% έως το 50% ή 70% , κατά περίπτωση, ανάλογα αν τα χρέη έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση ή τελούν σε αναστολή είσπραξης) στο οποίο δεν επιβλήθηκε παρακράτηση κατά τη μεταβίβαση.

13. Η κάλυψη της νοσηλείας εργαζομένου ή συγγενικού του προσώπου από τον εργοδότη του παύει να θεωρείται ως παροχή ;

Ένα σημαντικό μέτρο κοινωνικού χαρακτήρα περιλαμβάνεται στο νομοσχέδιο. Συγκεκριμένα, εξαιρείται από τον υπολογισμό του εισοδήματος από μισθωτή εργασία η παροχή του εργοδότη προς τον εργαζόμενο για την κάλυψη δαπανών νοσηλείας του εργαζομένου ή συγγενικού του προσώπου. Αυτή η εξαίρεση ισχύει εφόσον η παροχή καταβάλλεται απευθείας από τον εργοδότη στον τρίτο πάροχο των υπηρεσιών ή καταβάλλεται σε χρήμα στον εργαζόμενο, εφόσον αυτός καταβάλει το ποσό στον τρίτο που παρέχει τις σχετικές υπηρεσίες και στη συνέχεια προσκομίσει το οικείο φορολογικό στοιχείο στον εργοδότη.

14. Το σύστημα άμεσων πληρωμών IRIS έχει μπει στην καθημερινότητα εκατομμυρίων πολιτών. Τι επιπλέον προβλέπεται στο σχέδιο νόμου με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της χρήσης του;

Στο σχέδιο νόμου προβλέπεται η αποδοχή άμεσων πληρωμών (όπως του συστήματος IRIS) μέσω χρήσης διασυνδεδεμένου τερματικού πληρωμής (POS) στις λιανικές συναλλαγές και πρόβλεψη αυστηρών προστίμων έως 20.000 ευρώ σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των

επιχειρήσεων. Στόχος είναι οι άμεσες πληρωμές να καθίστανται ακόμη πιο εύκολες και φιλικές προς τον χρήστη αξιοποιώντας τα POS που ούτως ή άλλως είναι υποχρεωτικά στις λιανικές συναλλαγές στα φυσικά καταστήματα.

15. Τι αλλάζει για τους φορολογικούς κατοίκους εξωτερικού που εγκαθίστανται μόνιμα στην Ελλάδα και υλοποιούν επένδυση αξίας τουλάχιστον 500 χιλιάδων ευρώ;

Σύμφωνα με την υφιστάμενη διάταξη το φυσικό πρόσωπο, με την ένταξη στην εναλλακτική φορολόγηση του αλλοδαπού εισοδήματός του, απαλλάσσεται από τους φόρους δωρεάς και κληρονομιάς για κινητή περιουσία αλλοδαπής που αποκτά. Με τη νέα διάταξη το σύνολο της κείμενης στην αλλοδαπή κινητής περιουσίας του απαλλάσσεται από φόρους δωρεάς και κληρονομιάς στην Ελλάδα, και στην περίπτωση που περιέρχεται από το ενταχθέν φυσικό πρόσωπο ως δωρεά ή κληρονομιά σε τρίτα πρόσωπα, ανεξάρτητα από την υπηκοότητα και τον τόπο της φορολογικής τους κατοικίας. Η ρύθμιση ουσιαστικά εξαιρεί τα κινητά περιουσιακά στοιχεία αλλοδαπής του επενδυτή που εντάσσεται στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης από φόρο δωρεάς και κληρονομιάς στη χώρα μας. Μέχρι σήμερα αυτό αποτελούσε αντικίνητρο για την προσέλκυση αυτών των φυσικών προσώπων, σε αντίθεση με αντίστοιχες πρωτοβουλίες προσέλκυσης επενδυτών σε άλλες χώρες, όπως για παράδειγμα στην Ιταλία.

16. Τι αλλάζει για την περιουσία αλλοδαπής των Ελλήνων που διέμεναν στο εξωτερικό και επιστρέφουν μόνιμα στην Ελλάδα;

Με τη νέα ρύθμιση η κινητή περιουσία που απέκτησαν οι Έλληνες που εγκαταστάθηκαν στην αλλοδαπή, πριν από την μόνιμη επιστροφή τους στην Ελλάδα, απαλλάσσεται από το φόρο κληρονομιάς στην Ελλάδα, εφόσον έχουν διαμείνει στο εξωτερικό για πέντε συνεχόμενα έτη, αντί δέκα που ισχύει μέχρι σήμερα. Με τη μείωση αυτής της χρονικής προϋπόθεσης, σε συνδυασμό με τα λοιπά ισχύοντα φορολογικά κίνητρα για επαναπατρισμό, διευκολύνεται η ταχύτερη επιστροφή των Ελλήνων στην πατρίδα.